

**The Distinctive Identity of the Church:
A Constructive Study of the Post-Christendom
Theologies of Lesslie Newbigin and John Howard Yoder
Jeppe Bach Nikolajsen
Eugene: Pickwick Publications, 2015**

Anmeldt av Harald Hegstad

Den foreliggende boken er en bearbejdet versjon av forfatterens doktoravhandling fra 2010. Både før og etter disputasen har Jeppe Bach Nikolajsen vist seg som en uhyre energisk og produktiv forsker. Hans forskningsinteresse har særlig ligget i skjæringsfeltet mellom misjonsvitenskap og ekklesiologi, en kombinasjon som er særdeles viktig i den rolle som kirkene i Vesten befinner seg. At misjon nødvendigvis må spille en sentral rolle i kirkenes selvforståelse etter sammenbruddet av den kristne enhetskultur (i denne boken omtalt som «Christendom»), er noe bl.a. «missional church»-bevegelsen har tatt til orde for. I denne boken fordyper Nikolajsen seg i to forfatterskap som har vært viktig nettopp for denne bevegelsen, nemlig Lesslie Newbigin og John Howard Yoder.

I boken analyserer Nikolajsen de to forfatterskapene ut fra spørsmålet om kirkenes grunnleggende identitet. I en tid der kirkene ikke lenger er en selvsagt del av allmennkulturen, reises spørsmålet etter dens «distinctive identity» på en ny og mer radikal måte. Her har de gamle majoritetskirker impulser å hente fra mer frikirkelige ekklesiologier, slik den er representert av mennonitten Yoder.

Ifølge de to figurantene er den gamle «Christendom» ikke noe kirkene skal lengte tilbake til eller prøve å gjenvinne – den var tvert om teologisk svært problematisk. Den nye situasjon i et postkristent samfunn gir tvert om muligheten for å gjenfinne kirkenes egentlige identitet – som *corpus Christi* i stedet for *corpus christianum*. Nikolajsen slutter seg i sine egne vurderinger til dette perspektivet, men understreker samtidig at erkjennelsen av at kirke og samfunn er to helt ulike størrelser, ikke må føre til en ny form for sekterisme, der kirken avsondrer seg fra samfunnet. Tvert om innebærer gjenoppdagelsen av sin egen identitet et fornyet utgangspunkt for engasjement i samfunnet.

Både innsiktene fra Newbigin og Yoder og Nikolajsens utmynting av dem, inneholder mange poenger en uten videre kan slutte seg til, men de gir også anledning til kritiske spørsmål. På det mer empiriske plan en spørre om den kristne i den grad tilhører fortiden som man vil ha det til. Ikke minst i en situasjon som den nordiske, der folkekirkene fortsatt har en majoritet av befolkningen som sine medlemmer, er det vanskelig å slutte seg til så bastante karakteristikk. Det synes som om man litt for lett identifiserer den før-konstantinske og den etter-konstantinske situasjon med

hverandre. Men en kultur der kristendommen har satt sine spør i hundrevis av år er likevel svært annerledes enn en kultur som ikke tidligere har vært gjenstand for kristen innflytelse.

På det mer teologiske plan er det grunn til å etterlyse sammenhengen mellom kirkeforståelse og samfunnsforståelse. Det bilde av et avkristnet samfunn som tegnes hos Yoder og Newbigin har ofte et negativt fortegn. Og det blir heller ikke alltid klart hva som er kirkens langsiktige oppgave overfor samfunnet. Hva er forholdet mellom religion og samfunn, og hvorfor kan ikke kristendommen være en dominerende religion i et samfunn slik andre religioner også er det? Ifølge Nikolajsen tenkte Newbigin seg fortsatt muligheten for en kristianisering av samfunnet, men det tar Nikolajsen for sin del avstand fra.

Nikolajsens bok er viktig ikke bare for de innsikter den bidrar med, men også for de diskusjoner den inviterer til. Dette er diskusjoner Nikolajsen selv har bidratt konstruktivt gjennom sitt forfatterskap etter disputasen, bl.a. i boken *Kirkens rolle i et pluralistisk samfund* fra 2017.